

kerben" — így értékes, hasznos virágaink.

ismeretlen adatokkal találkozhat most a *Halálerőd* olvasója.

véletlen, hogy Radnóti magyarságáról, emberi, politikai maga-

A türekléesség határa

A cenzúra visszaszorul — ez jó. Mi, hős szamizdatosok kiléphetünk a szélesebb nyilvánosság elé — ez is jó. Erénynek most már nem elegendő, ha bátrak vagyunk — épkezláb gondolatokat és mondatokat kell kitermelniük. Ez szintén jó — de nem mindenkinak.

Kenedi János lábujjhegyre állt, és így, ágaskodva beleharapott Csoóri Sándor bokájába. Ezt a műveletet a Magyar Nemzet április 15-i számában hajtotta végre (azóta húzom-halasztom ennek a cikknek a megírását). Az olvasó majd a vállát vonogatja: az ellenzék torzsalkodik, még a közös szervezethez tartozók is egymás baját látják el, ahelyett, hogy az ország bajával foglalkoznának. Csakhogy engem éppen a közös szervezet köteléke, és a közös szamizdatos múlt készít megzsolálsra.

Kenedi állítása szerint Csoóri gátolta meg 1979-ben, hogy Illyés csatlakozzon a Charta 77 pere ellen szervezett tömeges tiltakozáshoz, és ily módon „megfosztotta” (Sic!) ezt az igét használja) Illyést attól, „hogy a nép és nemzet közé vegyüljön”. Másutt Csoóri „attó. mentette meg Illyést, hogy saját népi-nemzeti programjába keveredjen bele.” (Sic!) Ezt úgy érte el, hogy „lebeszélte” a »népfrontos« akció magyar szervezőit Illyés aláírásának megszerzéséről”. Így aztán Illyés „főiratko-

zott a népi-nemzeti irányzat fölöött lebegő irodalmi elit exkluzív levélpapírjára” (Sic!) — vagyis külön tiltakozott, egyéb kiválóságokkal együtt.

Mint az idézetekből kitetszik, Kenedi stílris eszményképe Goldfinger rezis VI. b. o. t., akét a *Tanár úr kérem*ből ismerünk. Éppen a stílusára kényes Csoórit hajigálja meg ilyen záptojásmondatokkal. Azt állítja, hogy Csoórit terheli a felelősség, amiért Illyés nem találta meg a népet. Illyés nem bírt összefogni néppel és nemzettel, mert Csoóri hibájából külön listán tiltakozott, és nem közös listán. Ezt a képtelen állítást cáfolni sem érdemes. Ráadásul Illyés nyilvánvalóan tudott a több napig tartó akcióról, és maga döntötte el, hogy melyik listára iratkozik fel. Továbbá: miért kért az aláírásgyűjtő Csoórit engedélyt Illyés meglátogatására? És ha már kért, miért hagyta magát lebeszélni?

Magam is úgy vélem — és ebben a kérdésben talán ellentétbe kerülök Csoóri rádióban elmondott szövegével, melyet nem hallottam —, hogy a Kádár-Aczél-korszak kultúrpolitikája nem a népi irányt nyomta el, hanem — irányzatoktól függetlenül — az emberi-művészi szuverenitást, amennyiben ez a magánszférát elhagyva, politikai tabukba ütközött. Ez elnyomók sem férnek el egyetlen skatulyában. Nem

érdemes most firtatni, mely irányzatból kerültek ki a hősebb ellenállók, és hogyan oszlanak meg a különféle magán- és közszorgalmú harapós kutyák. Kinos, ahogyan Kenedi, úgy is, mint a „Máshonnan Beszélő” szerkesztője, féltéglával döngöti a mellét, és bátorságra oktatja Csoóri Sándort. Egy műveltség is gyarapítja: az *Égy mondat* a szarnokságról leghíresebb sorait döngöli az orra alá. Pedig tudhatna, ahogy mindenki tudja, hogy személyes bátorságból Csoóri többször is példát adott az egész magyar értelmiségnek. Ha óvatosan kívárt, erre taktikai megfontolások készítették. Ezekkel többnyire nem értemem, és ma sem értek egyet. Vele ellentétben azt vallom, hogy „a magyarság megrontott életosztónét, lelkületét” nem lehet radikális eszmék és módszerek nélkül megváltoztatni. A mundér becsületéről szintén más a felfogásom. Ha már büzik, akkor szerintem ki kell mosni, kerül, amibe kerül. De efféle nézeteltérések miatt sosem illelném olyan vádakkal, melyek a normális agyműködés elemi normáit sértik, és sosem merném erkölcsi oktatásban részesíteni.

Nem sírom vissza a cenzúrát, isten menten tőle. De a sajtószabadság élvezetesebb volna, ha legalább az igényes szerkesztőségek megszabnák türekléességük határát, stílris szempontból — és a gondolkodás színvonalának tekintetében is. **Eörsi István**

(Ugyan
szét is
Szerge
fülmél
Sinkó
génye
derül
viselke
ban, h
ismert
saját
lala u
magát
Részbe
irodab
aláírt
szerep
1939.
ták a
ban. I
san k
Szojuz
Katon
szemü
letéve
haláir
reggel
„sietn
több i
ra”. S
még
„Babe
éves,
amikő
fekete

M